

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-18 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-49/653-182
Karar Tarihi : 11.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR , Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif
ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : M. Ömür PAŞAOĞLU, M. Selim ÜNAL

C. ŞİKAYET EDEN : Re'sen

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. Erden Kuntalp
Av.Dr. A. Sabih Arkan
Reşit Galip Cad. Hirfanlı Sk. 7 / 3-4
Gaziosmanpaşa / Ankara
- Afyon Çimento Sanayii T.A.Ş.
Güvenevler Mah. Otogar Arkası Afyon
- Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Nurkut İNAN
Çoban Yıldızı Sk. 8/12
Çankaya / Ankara
- Lafarge Beton A.Ş.
Temsilcisi: Av. Mehtap Yıldırım Öztürk
Av. Zeynep İnce
Piyade Sk. Portakal Çiçeği Apt.
No:18 C Blok Kat:3
Çankaya / Ankara

- Yibitaş Lafarge Hazır Beton San. ve Tic. A.Ş.
Eski İstanbul Yolu 7. km
Toprak Mahsulleri Ofisi Arkası
Macunköy / Ankara
- Betontaş Yapı Elemanları San. Tic. Ltd. Şti.
Köprübaşı Mevkii Cezaevi Yanı
Bafra / Samsun

E. DOSYA KONUSU : İç Anadolu Bölgesi çimento ve hazır beton ile Karadeniz Bölgesi hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi.

F. DOSYA EVRELERİ : Rekabet Kurulu'nun 23.12.2004 tarih, 04-81/1155-M sayılı Kararı uyarınca, Marmara, Batı Karadeniz, İç Anadolu ve Akdeniz bölgeleri çimento ve hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un ihlal edip etmediklerinin tespitine ilişkin olarak hazırlanan 2.3.2005 tarih ve 2005-1-18/ÖA-05-MÖP sayılı Öneri Raporu Kurul'da görüşülmüş ve Kurul'un 24.3.2005 tarih ve 05-18/197-M sayılı kararı ile Baştaş Başkent Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.(Baştaş), Afyon Çimento Sanayi T.A.Ş. (Afyon Çimento), Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa), Lafarge Beton A.Ş. (Lafarge), Yibitaş Lafarge Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Yibitaş Lafarge) ve Betontaş Yapı Elemanları Sanayi Ticaret Ltd. Şti. (Betontaş) hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca soruşturma açılmıştır.

Soruşturma kararı üzerine, 8.4.2005 tarihinde Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca taraflara soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları süresinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Soruşturma sonucunda hazırlanan 23.3.2006 tarih ve SR/06-10 sayılı Soruşturma Raporu taraflara 24.3.2006 tarihinde tebliğ edilmiş, Betontaş haricindeki teşebbüslerin ikinci yazılı savunmaları süresinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Soruşturma Heyetince hazırlanan Ek Görüşler 12.5.2006 tarihinde ilgili taraflara tebliğ edilmiş, söz konusu tarafların son yazılı savunmaları süresinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

13.7.2005 tarih, 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 5. maddesinde yer alan "...Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler." hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul kararı doğrultusunda, mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi M. Sıraç ASLAN nihai karar toplantısına katılmamıştır.

Tarafların talepte bulunmaması da dikkate alınarak, soruşturma ile ilgili bir sözlü savunma toplantısı düzenlenmesine gerek görülmemiş, soruşturma

konusu Rekabet Kurulu'nun 11.7.2006 tarih ve 06-49/653-182 sayılı kararı ile mevcut dosya üzerinden nihai karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Soruşturma Raporu'nda;

- Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içinde olduğuna ilişkin yeterli delillerin bulunmaması,

- Afyon Çimento ve Baştaş'ın aynı çimento türü için farklı renkte torba satışlarına ilişkin şikayet konusu uygulamalarına son vermiş olması nedenleriyle,

Söz konusu teşebbüsler hakkında idari para cezası verilmesine veya başkaca bir işlem yapılmasına yer olmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.I. Yapılan İncelemelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

Soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden ve 2003 yılında Ege Bölgesine yönelik önaraştırma kapsamında Lafarge Beton A.Ş.'de elde edilen ve Lafarge yetkilisi Jean Pierre Le Boulicaut'ya, aynı teşebbüsten Seyfettin Baş'ın gönderdiği "Temmuz Ayının Temel Verileri" başlıklı belgede şu ifadeler yer almaktadır.

Ankara:

Pazarda fiyatlar aynı kaldı ama müşterilerimize, onlarla görüşerek artış yaptık. Böylece Temmuz'da ortalama fiyatlar 1.3 MTL/m³ arttı. Metro satış rakamı Temmuz'da, aylık olarak yaklaşık 5000 m³'e; kümülatif olarak ise 20.000 m³'e ulaştı.

Kırşehir: Fiyat konusunu Mustafa ve tesis sorumlusu ile görüştüm. Fiyat artışı için müşterilerle görüşmeye başladılar; hedef 45 MTL/m³. Çimento fiyatları için Çimsa ve Kadir Bey'i aradım ve Mayıs sonunda yapmış olduğumuz toplantıda kararlaştırdığımız şartları hatırlattım. Ödeme dönemi 60 gün ve başlangıç fiyatı da 60 MTL. Fiyat artışı için, dökme çimento fiyatı taban olacak. Çimento Birimimizden, bölgede dökme çimento fiyatlarının Temmuz'un 21'inde 63 MTL'ye çıktığını öğrendik. Bu yüzden bütün artışı 21 Temmuz öncesine fatura etmeye karar verdik.

Karadeniz ve Kapadokya:

Fiyatlar Kayseri'de, Haziran'a göre Temmuz'da 1.3 MTL/ton arttı; Nevşehir'de ise aynı kaldı.

Çimsa Genel Müdür Yardımcısı, Musa ile Nevşehir'deki pazar payı ile ilgili olarak görüşmüştü. Çimsa Nevşehir'de %60 pazar payı istiyor ama gerçek bunun tam tersi. Musa ile durumu değerlendirdikten sonra Çimsa Genel

Müdür Yardımcısını aradım ve ona iyi niyet göstergesi olarak Kırşehir için çimento almaya başladığımızı; bu yüzden %60 pazar payı istemenin mantıklı olmadığını ve patronumun burada olmadığını söyledim. Bunun üzerine, Ağustos'un ikinci yarısından sonra Nevşehir ve Kayseri pazar payları için görüşmeye karar verdik. Diğer taraftan ona, Ağustos'un ilk haftasında Nevşehir'deki fiyatları artırmamız gerektiğini söyledim. Genel Müdürü ile görüştüğümüzden sonra, gelecek hafta beni ya da Musa'yı arayacak.

Samsun:

Samsun ve Bafra'da fiyatlar artmadı. 19 Mayıs ve Betontaş satış miktarı için çok agresif. Samsun'da düşük maliyeti koruyarak ve satış miktarını artırarak, başa baş mücadele edebiliriz. Ayrıca biz, Betontaş ve YLHB, iki şirket fiyat konusunu sürekli görüşüyoruz fakat Betontaş alınan karara uymuyor ve düşük fiyatlarla yüksek miktarda satış yapıyor. Sabit maliyetimiz Sinop ve Nevşehir'in iki katı fakat satış miktarımız Sinop'un yarısı; Nevşehir'in ise üçte ikisi. Bunu göz önünde bulundurarak; Bafra, Sinop, Nevşehir ve Kırşehir'i gelir tabloları ve sabit masraf kalemleri bakımından kıstas olarak almaya başladık. Özlem Pazartesi günü bunu bitirecek. Bu konuyu ayrıca Musa'yla görüşüyorum, Betontaş'a karşı daha dikkatli olmalıyız çünkü bizi kandırıyorlar.”

Baştaş'ta bulunan ve soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden 03.11.2003 tarihli belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“PAZAR ANALİZ FORMU

BÖLGE :Ayaş-Beyazırma-Güdül

...

Rapor:

Ayaş'da yapılan çalışmalarda, Gezerler ve Gül-Özü firmaları ziyaret edilmiştir. Gül-Özü firmasında **Baştaş (Siyah)** ve Set Çimento vardır.

...Gezerler'de ise Baştaş (Yeşil) vardır.

...Beyazırma'nda ise Günaylar ve Ustaoglu firmaları ziyaret edilmiştir. Günaylar Set çimentonun dökme çimento bayisi olup, sürekli ardiyesinde Set satmaktadır. Firma sahibi Set fiyatları yükselmesi nedeniyle Set çimentonun bölge malını direk bölgelerdeki alıcılardan Ş.T. 3750000 TL/torba fiyatlarla aldığını belirtmiştir.

...Bölge bayimiz Akyıl İnşaat ise Ramazan ayının başlaması ve fiyatlarımızın rakiplerimizden yüksek olması nedeniyle satış yapamadığını, A.R.O firmasının yeniden bölgesinde yeşil torbalarla satış yaptığını belirterek, kendi fiyatının da bölgede mevcut fiyatların seviyesine indirilmesini talep etmektedir.”

Afyon Çimento ile ilgili soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden ve şikayetçi ile yapılan 3.2.2005 tarihli görüşme tutanağında,

“....

Afyon Set Çimento'nun bir diğer uygulaması da her bölgeye bir bayi atması ve bizim bu bayilere bağımlı kalmamızdır. Zira, bölge bayisi dışında başka bayilerden ürün temin etme imkanı verilmemektedir. Bunu kontrol etmek için,

çeşitli bölgelere göre farklı renkte torba kullanılmaktadır. Örneğin, bölgemizdeki torbalar mavi, Afyon merkezdekiler kırmızı, Kütahya'daki torbalar ise siyahtır. Bu uygulama sebebiyle bölgeler arasındaki fiyat farklarından yararlanamıyoruz.”

şeklinde ifadeler yer almakta; 3.2.2005 tarihinde raportörlerce bir çimento bayisi ile yapılan görüşme tutanağında ise,

“15 yıldır Afyon Set Çimento bayisiyiz. Yaklaşık dört yıldır renkli torba uygulaması yapılmaktadır. Afyon bölgesinde kırmızı renkli torbalar kullanılmakta idi. Ancak dört aydır bütün bölgelere mavi renkli torbalar dağıtılmakta ve bu torbalar kullanılmaktadır.

İlgilinin deposunda yapılan incelemede Afyon Set Çimento torbalarında mavi şeritler olduğu görülmüştür.”

ifadelerine yer verilmektedir.

Soruşturma aşamasında raportörlerce Afyon Çimento'nun paketleme tesislerinde yapılan incelemelerde mavi şeritli PÇ 42.5 ve kırmızı şeritli 32.R türü çimento torbalarına rastlanılmıştır. Afyon Çimento'nun bayilerinde yapılan incelemelerde de aynı renk torbalar tespit edilmiştir. Söz konusu bayiler Afyon Çimento'nun renkli torba uygulamasına yaklaşık bir yıl önce son verdiğini ifade etmiştir.

Raportörlerce Baştaş yetkilileri ile yapılan görüşmelerde Baştaş'ın farklı renkteki torba uygulamasına yaklaşık altı ay evvel son verildiği ifade edilmiştir. Baştaş'ın paketleme tesislerinde yapılan incelemelerde farklı renkte boş torbalara rastlanılmış, ancak Baştaş yetkilileri söz konusu torbaların bir kısmının geçmiş dönemlerden arta kaldığını, halihazırda tek tip kırmızı renkte torba kullanıldığını ifade etmişlerdir. Baştaş bayilerinde yapılan incelemelerde kırmızı renkte torbalara rastlanılmıştır. Bu bayilerden bazıları Baştaş'ın farklı renkte torba uygulamasına son verdiğini ifade etmiştir.

H.2. Teşebbüslerin Savunmaları ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

İlk yazılı savunmalarda, taraflardan Betontaş, şirketleri bakımından 4054 sayılı Kanun'un ihlalinin söz konusu olmadığını; Lafarge ve Yibitaş Lafarge, soruşturma tebliğinde belirtilen iddiaların gerçeği yansıtmadığını ve soruşturmaya devam edilmesi halinde Kanun'un 9. maddesi uyarınca ihlale ne şekilde son vereceklerinin kendilerine bildirilmesini talep ettiklerini; Afyon Çimento, anılan Kurul kararının kendileriyle ilgili kısmı hakkında 26.4.2005 tarihinde Danıştay 13. Dairesi nezdinde iptal davası açıldığını; Çimsa, Rekabet Kurulu'nun soruşturma açıldığına dair yazısında, suçlamanın ne olduğu hakkında hiçbir somut bilgi ya da belgenin bulunmadığı, bu durumun da herhangi bir savunma yapılmasına olanak vermediğini dile getirmiştir. Baştaş ise Kurum kayıtlarına 19.4.2005 tarihinde giren ve ilk yazılı savunma süresinin başlayabilmesi için iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilginin taraflarına iletilmesini talep etmiş, Kurum tarafından 27.4.2005 tarihinde gönderilen yazıda yeterli bilginin gönderildiğini belirterek bu talebe olumsuz

karşılık verilmiş ve Baştaş 11.5.2005 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal eden yazısında söz konusu karara karşı Danıştay'da dava açılacağını beyan etmiştir.

Taraflar, ikinci ve üçüncü yazılı savunmalarında, özetle, Soruşturma Heyeti'nin "*soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içinde olduğuna ilişkin yeterli delillerin bulunmaması*" yönündeki görüşlerine iştirak ettiklerini beyan etmiştir.

H.3. Hukuki Değerlendirme

Soruşturma aşamasında, Çimsa, Lafarge, Yibitaş Lafarge ve Betontaş'ın İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerindeki hazır beton faaliyetlerine yönelik olarak yapılan soruşturma kapsamında, soruşturmaya dayanak teşkil eden belgeler dışında, taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmanın varlığına ilişkin ilave bir bilgi veya belgeye rastlanılmamıştır.

Soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden belgede "*Kırşehir: Fiyat konusunu Mustafa ve tesis sorumlusu ile görüşüm. Fiyat artışı için müşterilerle görüşmeye başladılar; hedef 45 MTL/m3. Çimento fiyatları için Çimsa ve Kadir Bey'i aradım ve Mayıs sonunda yapmış olduğumuz toplantıda kararlaştırdığımız şartları hatırlattım. Ödeme dönemi 60 gün ve başlangıç fiyatı da 60 MTL. Fiyat artışı için, dökme çimento fiyatı taban olacak. Çimento Birimimizden, bölgede dökme çimento fiyatlarının Temmuz'un 21'inde 63 MTL'ye çıktığını öğrendik. Bu yüzden bütün artışı 21 Temmuz öncesine fatura etmeye karar verdik.*" ifadelerine rastlanılmaktadır. Söz konusu ifadelerin, belgenin tamamı ile birlikte değerlendirildiğinde, tarafların yatay nitelikte fiyat tespitine yönelik çalışmalarına işaret etmediği, Lafarge'ın Çimsa'dan yaptığı çimento alımları ile ilgili ticari bir işlemin detaylarının görüşüldüğü anlaşılmaktadır.

Belgenin geri kalan bölümündeki ifadelerin ise taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmayı ya da uzlaşmayı göstermek bakımından yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan yine aynı soruşturma kapsamında yapılan incelemelerde, Afyon Çimento ve Baştaş'ın özellikle aynı tür çimento için farklı renkte torba kullanarak bölgeler arası ticareti engellediğine ilişkin şikayet konusu uygulamalarının da son bulunduğu tespit edilmiştir. Bu nedenlerle söz konusu teşebbüsler hakkında başkaca bir işlem yapılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

İç Anadolu Bölgesi çimento ve hazır beton ile Karadeniz Bölgesi hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; soruşturma

06-49/653-182

kapsamındaki teŖebbüslerin Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içinde olduğuna ilişkin yeterli delillerin bulunmaması nedeniyle, söz konusu teŖebbüsler hakkında idari para cezası verilmesine veya başkaca bir işlem yapılmasına yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.